

"להחזיר את השמחה ואהבת האדם לחיינו"

את גוש החמר הראשון נתנה לי שולמית לכיש, המורה למלאכה בגבעת ברנר. בכיתה ט' הבנים למדו נגרות והבנות למדו תפירה. שולמית הבינה מיד שתפירה זה לא בשבילי, מספרת הפסלת יעל ארליכמן. "היא נתנה לי גוש חמר, וכבר אז, בכיתה ט', יצרתי נשים שמנות". הפסלים של ארליכמן פזורים ברחבי ביתה ברמת השרון, שהוא גם הגלריה והסטודיו שלה - 'מאמא איטה' נושאת על גבה את עול החיים, אבל לא מתלוננת. לא רחוק ממנה 'זויה' חותרת על חסקה, ו'מרסלה' החייכנית יושבת בסירת עץ עם טורבן קשור על ראשה. 'ג'וז' משתעשעת על נדנדה של ילדים, 'לובה' יושבת ברגליים משוכלות ומשקיפה על

את פסלי הנשים העגלגלות שלה החלה יעל ארליכמן לפסל בחמר שקיבלה ממורתה למלאכה, אבל כבר שנים היא יוצקת אותן, ופסלים רבים אחרים, בברונזה. פסליה היפיפיים פזורים כיום בביתה, ברחבי הארץ, וגם מחוצה לה. סיפור בלתי שגרתו | בר יכין

יעל ארליכמן
בעבודה

"אחרי שעזבתי את הקיבוץ התחלתי לעבוד כמזכירה במרינה בתל אביב. שם פגשתי את יענקלה, וגם לו הייתה סירה. הים וההפלגות היו חלק מהחיים של כולנו, משהו שנלקח מאתנו עם מותו. במשך שלושים שנה הייתה לנו סירה משפחתית שבה הפלגנו - אבי, יענקלה, בנותיי, שני אחיי ומשפחותיהם - כולם סקיפרים מגיל צעיר"

הכלים שבכיר, ויולנד משתכשכת בבריכת מים בגינה תחת מבטה החודר של 'מדוזה'.

יצריות ואנושיות נטולות התחננות

פסלי הברונזה היפהפיים של ארליכמן מספרים את הביוגרפיה שלה. הם אינם מתעדים את האדם באופן ריאליסטי אלא מבטאים התייחסויות סובייקטיביות, אופטימיות והומוריסטית הנובעות מעולמה הפנימי של האמנית ומחוויותיה האישיות. ארליכמן מחפשת ביטויים ליופיו הפנימי של האדם, ליצריות ולאנושיות נטולות התחננות, ומתרחקת מדקורטיביות. בידיה הרגישות היא מלטפת כל קפל בגוף, מטפלת בכל קמט, מתמקדת בהבעות הפנים, משתעשעת עם הדמויות, מכנה אותן בשמות והופכת אותן לחלק ממשפחתה המורחבת.

עצמאית מגיל צעיר

יעל ארליכמן (62) נולדה בגבעת ברנר. הוריה, פיני ונחמה ויינשטיין היו מראשוני הקיבוץ. פיני ויינשטיין היה מפקד בפלמ"ח, בהגנה ובצה"ל, ובקיבוץ שימש בתפקידים מרכזיים שונים, בהם מזכיר הקיבוץ וממייסדי מפעל רימון. כשהייתה בת 3 עברה משפחה לאפקה. לאורך השנים נדדה המשפחה בעקבות האב, לשליחויות באפריקה ובדרום אמריקה. בגיל 14 ארליכמן החליטה לחזור לגבעת ברנר במקום לנסוע עם הוריה לברזיל לשליחות נוספת. בקיבוץ בילתה את נעוריה עד שנתיים אחרי שירותה הצבאי. "אלה היו השנים המאושרות בחיי", היא אומרת. "השנים שתרמו לעיצוב האישיות שלי וערכיי. שמרתי על קשר רציף עם ההורים במכתבים לברזיל, ובחופשות הייתי נוסעת אליהם. הייתי מאוד עצמאית מגיל צעיר."

בשנת 1977 ארליכמן יצאה לטיול שנמשך שנה במרכז אמריקה ובדרומה, והייתה לאחת מראשוני התרמילאים. "כשחזרתי", מספרת ארליך, "עזבתי את הקיבוץ והתחלתי לעבוד כמזכירה במרינה בתל אביב, שהייתה אז בחיתוליה. סירתו של אבי עגנה שם. במרינה פגשתי את יענקלה (בעלה לעתיד), גם לו הייתה סירה. הים וההפלגות היו חלק מהחיים של כולנו, עד מותו של יענקלה לפני חמש שנים, זו הייתה דרך החיים שלנו - דרך הים. משהו שנלקח מאתנו עם מותו. במשך שלושים שנה הייתה לנו סירה משפחתית שבה הפלגנו - אבי, יענקלה, בנותיי, שני אחיי ומשפחותיהם - כולם סקיפרים מגיל צעיר."

נקודת מפנה

יעל התקבלה ללימודים בבצלאל, אבל החליטה לא לעזוב את החיים הטובים במרינה בתל אביב. במקביל לעבודה במרינה למדה במכון אבני. לדבריה, הציירת אסתר פרץ-ארד (אמו של המעצב רון ארד), היא המורה לאמנות שהשפיעה עליה במיוחד. "עד היום מי שרואה את הפסלים שלי יכול לראות את השפעתה", היא מציינת. במהלך השנים עברו בני המשפחה להתגורר ברמת השרון, שם התחילה ארליכמן לפסל בסטודיו של מרים חורי-גוטהולץ.

בשנת 2003, באירוע הראשון של סטודיו פתוח ברמת השרון, הציגה ארליכמן לראשונה את פסליה לקהל הרחב. "כשאוצרת ברמת השרון פנתה אליי להצטרף לבית הפתוח

מאמא איטה, זויה, מרסלה, ג'וז, לובה, יולנד ומדוזה פזורות ברחבי הגלריה והסטודיו של ארליכמן ומבטאות התייחסויות סובייקטיבית, אופטימית והומוריסטית הנובעות מעולמה הפנימי של האמנית ומחוויותיה האישיות, והיא מכנה אותן בשמות והופכת אותן לחלק ממשפחתה המורחבת

בשנים האחרונות, לאט-לאט, היא מצליחה להחזיר לחייה את שמחת החיים ואת אהבת האדם, שמאפיינות אותה ומניעות את יצירתה מאז ומתמיד.

כור היתוך בבית היציקה

ארליכמן מיוצגת על ידי גלריות ומשתתפת בתערוכות ברחבי העולם. עבודותיה נרכשו על ידי אספנים פרטיים וחברות עסקיות בארץ ובעולם ומוצגות בחללים ציבוריים, בגני תעשייה ובבתים פרטיים. הפסל "שורשים" מוצב בגן הבוטני באוניברסיטת תל אביב, הפסל "נולדו בדרך" מוצב במלון הבוטיק "בראשית", הצופה אל מכתש רמון. הפסל "הזורע" מוצב בקיבוץ מעברות, ויש עוד רבים. בדצמבר 2009 הוזמנה יעל להציג את פסליה בביאנלה לאמנות עכשווית בפירנצה, איטליה, שם זכתה בפרס הנשיא ע"ש לורנצו איל מגניפיקו.

את הפסלים ארליכמן יוצרת ויוצקת בבית יציקה הנמצא בבית נקופה שבהרי ירושלים. "בתקופות הקשות הרגשתי הכי טוב בבית היציקה", היא אומרת, ומספרת שהעובדים בבית היציקה - פלסטינים נוצרים, מוסלמים, מתנחלים, ימניים ושמאלנים - כולם יחד, כמשפחה, מלווים אותה בתהליך היצירה. כבר 14 שנה ברציפות ארליכמן מקפידה לפתוח את ביתה לקהל לפני ראש השנה. לדבריה, עבודה זוהי התערוכה החשובה מכל התערוכות שבהן היא משתתפת בעולם. מי ששמעו זה עתה על התערוכה, ומגיעים בפעם הראשונה, מצטרפים אל הרבים שביקרו באירועים בשנים קודמות והם שמחים לחזור, להרים כוסית לכבוד השנה החדשה, לטייל בין פסלי הברונזה, וללמוד להכירם בשמותיהם. ■

אירוע "סטודיו פתוח" יתקיים גם השנה בביתו של יעל ארליכמן, הגדודים 12 רמת השרון, בסופי השבוע: 8-9.9 ו-15-16.9. שעות פתיחה: שישי 16:00-11:00, שבת 18:00-11:00. מידע נוסף באתר www.erlichmanyael.com

הראשון היו לי 14 פסלים. יענקלה נרתם למשימה ונתן רוח גבית בעוצמות וביכולות שהיו רק לו. בסיום התערוכה הופתענו לגלות שנרכשו 22 פסלים. זו הייתה נקודת המפנה", היא מספרת. "ליענקלה יש משקל ענק בהצלחה. יענקלה האמין בי וביכולות שלי לאורך כל הדרך. דחף, קידם, לקח על עצמו את כל החלק האופרטיבי. נסענו יחד בעולם לתערוכות, יענקלה לא חשש להטיס פסלים במשקל של מעל טונה לטורונטו, לניו יורק ולמקומות רחוקים נוספים. טסנו, הצגנו, בילינו והצלחנו. "ואז יענקלה חלה ועברנו שנים קשות בבית. הבנות התגייסו ונכנסו לנעליו הגדולות. כיום העסק הוא עסק משפחתי שכולנו חלק ממנו. הקושי, העצב והאובדן כינסו את כולנו לכדי יצירה ועשייה משותפת. יענק'לה היה הכוח המניע שלי", מסכמת ארליכמן בעיניים דומעות. "כשהוא נפטר הרגשתי שמהו בי מת יחד אתו". פסל אחד ויחיד, המונח על אחד המדפים בסלון הבית, מגלם את תחושת האבל שלה שחתמה פרק זה בחייה.

מחומר
לפסל ברונזה

